

22.10.2020

Viite: Liikenne- ja viestintävaliokunta perjantai 23.10.2020 klo 11.15 / HE 176/2020 vp / Asiantuntijapyyntö

HE 176/2020 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi liikenteen palveluista annetun lain, tieliikennelain 155 ja 171 §:n sekä ajoneuvolain muuttamisesta

Lähitaksi Oy kiittää mahdollisuudesta lausua otsikossa mainittuun esitykseen ja lausuu siitä seuraavaa:

Yleistä:

Nyt lausunnolla oleva esitys taksiliikennettä säätelevien lakien muutoksista on kokonaisuutena tarpeeseen tuleva. Nykyisen, 1.7.2018 voimaanastuneen lain seurauksena kansalaisten ja asiakkaiden luottamus aikaisemmin erinomaisena pidettyihin suomalaisiin taksipalveluihin on voimakkaasti alentunut. Tekeillä olevien lainmuutoksien kannatettavana tavoitteena on palauttaa tuota kadotettua luottamusta. Lähitaksin näkemyksen mukaan suunta on oikea, mutta paluuta aikaisempaan luottamuksen tasoon ei näilläkään muutoksilla saavuteta. Markkinaehtoisesta toimintamallista johtuen palvelujen saatavuus tulee jatkossakin vaihtelevaan, hinnat varioitumaan ja palvelutasot monipuolistumaan.

Yleisellä tasolla Lähitaksi Oy:n näkemys on se, ettei markkinaehtoista liiketoimintamallia tule liiallisella, vain tiettyä liiketoiminnan osa-aluetta koskevalla säädöstöllä ohjata. Sitä vastoin pelisääntöjen, joilla liiketoimintoja ohjataan, tulee olla mahdollisimman yhtenevät, eikä esimerkiksi tilausvälitysyhtiöille tai niiden välityksessä oleville yrittäjille tule asettaa muita toimijoita laajempia velvoitteita liiketoiminnan tai esimerkiksi siitä raportoitavan tiedon suhteen. Yksi markkina, yhdet pelisäännöt.

Keskeisimmät asiat ehdotuksesta

Lähitaksi Oy katsoo, että keskeisimmät ehdotuksen vaikutukset kohdistuvat siihen, että *taksiliikenteen harjoittamisen tulee olla kaikilta osin ammattimaista*. Tähän antaa hyvän perustan nyt ehdotetut kuljettaja- ja yrittäjäkoulutuksen palauttamiset, joiden tulee olla Lähitaksi Oy:n näkemyksen mukaan kaikilta osin pakollisia.

Samoin on välttämätöntä, että koulutuksessa opittu varmistetaan erillisellä kuljettaja - tai yrittäjäkokeella. Vastoin kuin esityksessä ehdotetaan, tulisi näiden kokeiden olla Lähitaksi Oy:n näkemyksen mukaisesti viranomaisten pitämiä. Ilman tätä kokeen tason varmistavaa viranomaiskontrollia, on suuren riskinä se, että maamme muodostuu sellaisia koulutus- ja koeputkia, joiden läpäiseminen ei tosiasiallisesti paranna tai mittaa alalle haluavan henkilön osaamista.

Ammattimaisuuden toteutumiseksi ehdotettu Y-tunnuksen hankkiminen ennen luvan hakemista on kannatettava. Perustelut siitä, että asiasta aiheutuisi kohtuuton taloudellinen riskirasite ovat kestävämmät.

Osana taksiliikennettä on kaikissa sivistyneissä maissa ollut aina taksivalaisin ja taksamittari. Nyt tehty ehdotus molempien palauttamiseksi (tavalla tai toisella) pakollisiksi taksivarusteiksi jatkaa oivallisesti omalta osaltaan edellä mainittua ammattimaisen liikenteen tavoitetta, ja on siten kannatettava.

Taksamittari tai sitä vastaava laite on paitsi olennainen asiakkaan maksaman hinnan mittaamiseksi, myös harmaan talouden tai suuremmin sanoen taloudellisen rikollisuuden estämiseksi.

Lähitaksi Oy esittääkin, että lakiin on lisättävä selkeät ja yksiselitteiset säädökset siitä, miten edellä mainituista hinnoittelujärjestelmistä ja muista autossa olevista liikkumisen taltiointijärjestelmistä tiedot automatisoidusti toimitetaan veroviranomaiselle. Ilman tällaista kirjausta riskinä on se, että tietoja autoista kerätään, mutta niitä ei kyetä aidosti hyödyntämään harmaan talouden ehkäisemisessä. Asian selkeyttämiseksi myös taksamittari tai sitä vastaava laite tulee määritellä yksiselitteisesti.

Taksivalon osalta lakiin tulisi palauttaa selkeät yksityiskohdat taksivalon teknisestä toteuttamisesta, kuten koosta, teksteistä, valovoimasta ja muista vastaavista visuaalisista elementeistä. Lähitaksi Oy esittää, että kaikki autot tulee myös yksilöidä jollain tapaa myös ulkoisesti erotettavaksi. Tällä on mit-tava kuluttajasuojallinen tarve.

Hinnoittelua koskevien säädösten osalta Lähitaksi Oy toteaa, ettei markkinaehtoiseen malliin kuulu hinnoittelun säätely lähtökohtaisesti miltään osin. Hintojen ilmoittaminen tulee olla selkeää ja sen tulee kohdella kaikkia yrittäjiä tasapuolisesti. Sama tasapuolisuusvaade pätee ehdottomasti myös muita asi-oita, kuten tietojen ilmoitusvelvollisuutta kohtaan. On melkoisen käsittämätöntä, että osalta yrittäjistä vaadittaisiin jotain mitä toiselta ei edellytetä. ”Yksi markkina, yhdet pelisäännöt” on kohtuullinen vaati-mus.

Muutama keskeinen huomio kehitystä vaativista asioista

Tehty lakiehdotus ei anna vastausta siihen keskeiseen kysymykseen, miten taksipalvelujen saatavuus turvataan koko Suomessa, myös haja-asutusalueella ja maaseudulla. Kaupunkien osalta nykyisen lain aikaansaama kiistämätön ylitarjonta on myös asia, josta aiheutuu erilaisia, julkisuudessaakin käsiteltyjä, äärimmäisen ei-toivottuja ongelmia ja ilmiöitä. Niiden osalta tulisi erikseen selvittää erillisen, taksiliikenteen valvontaan erikoistuneen toimielimen perustamista. Ilman kattavaa valvontaa ei esitetyillä muutoksilla ole käytännön merkitystä.

Valvonnan toteuttamiseksi laissa on myös yksi keskeinen puute. Ehdotetun lain mukaan toimittaessa ei liikenneluvan ja liikenteeseen käytettävän auton välillä tarvitse olla mitään näkyvää tai dokumentoitua yhteyttä. Tästä aiheutuu se, että valvonta on tietyissä tapauksissa mahdotonta. Eli jos joku epärehellisin periaattein toimiva yrittäjä ottaa vaikkapa 100 valokopiota liikenneluvasta, ja myy näitä kopioita eteen-päin, on näkyvissä ongelma: Kun esim. valvova viranomainen pysäyttää auton, ja pyytää nähtäväksi liikenneluvan, on sellainen autossa. Sitten kun auton paperitkin ovat lain mukaisessa kunnossa, ei ti-lanne paljastu viranomaiselle, koska autonahan voi olla mikä auto hyvänsä. Jos lakiin olisi kirjattu vaa-timus siitä, että liikennettä voi harjoittaa vain ajoneuvolla, jonka omistajana tai haltijana on liikennelu-van omistaja, olisi valvonta tältä osin helppoa. Nyt laissa on tältä osin ”porsaanreikä”.

Lopuksi

Nyt lausunnolla olevat lakimuutokset tuovat toteutuessaan selkeän parannuksen nykyiseen taksilain toimivuuteen ja selkeyteen, ja osaltaan parantavat taksipalveluiden laatua pidemmällä aikavälillä. Kes-keiseen rooliin taksipalvelujen kuntoon saattamisessa ja asiakkaiden luottamuksen palautuksessa on valvonta. Mikäli valvontaan ei kohdenneta riittävää resurssia, ei nyt esitetyistä lainsäädäntöehdotuksia saada sitä hyötyä, mitä niillä tavoitellaan.

Suomi on ansainnut toimivan taksijärjestelmän takaisin.

Kunnioittavasti

Juha Pentikäinen

Toimitusjohtaja

Lähitaksi Oy